

Svensk kod för bolagsstyrning

Stockholm 2004

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Tryckt av Elanders Gotab
Stockholm 2004

ISBN 91-38-22291-4
ISSN 0375-250X

Förord

Med denna skrift har det för första gången i Sverige lagts fram en samlad kod för bolagsstyrning med utsikter att uppnå en bred förankring i det svenska näringslivet. Den utgår från aktiebolagslagen och den tradition av självreglering som i flera avseenden ligger långt framme vid en internationell jämförelse. Likväl anser Kodgruppen att det finns behov att ytterligare förbättra bolagsstyrningen i svenska företag. Sverige har liksom en rad andra länder drabbats av ett antal företagsskandaler, som väckt stor uppmärksamhet och förorsakat berättigad kritik. En stor majoritet av det svenska folket är numera aktieägare, direkt eller indirekt, och berörs påtagligt av hur de börsnoterade företagen sköts. Vårt samhälle är ytterst beroende av ett näringsliv som är dynamiskt och värdeskapande och som åtnjuter allmänhetens förtroende.

Bolagsstyrningsfrågor har under senare år tilldragit sig en växande uppmärksamhet både i Sverige och internationellt. Viktiga initiativ har tagits i många företag i olika länder, av statsmakterna och även på ett internationellt plan. Många länder, inte minst i Europa, har under senare år etablerat koder för bolagsstyrning. Mycket talar för en fortsatt snabb utveckling på bolagsstyrningsområdet. Mot denna bakgrund har Kodgruppen funnit det angeläget att vi även i Sverige får en kod för bolagsstyrning. Dess inriktning är att förbättra bolagsstyrningen genom en utvecklad självreglering. Näringslivet självt skall genom sina aktörer hantera och utveckla koden i framtiden. Vår ambitionsnivå har varit hög: Syftet är inte bara att kodifiera vad som kan betraktas som god sed för bolagsstyrning i svenska företag utan även att på vissa områden flytta fram positionerna ytterligare.

Arbetet med att utveckla koden har skett i två etapper. I den första etappen bedrevs arbetet i en arbetsgrupp med nio ledamöter, varav tre hade utsetts av den av regeringen tillsatta Förtroendekommissionen och de övriga sex av en rad organ och organisationer inom näringslivet. Arbetet bedrevs under tiden oktober 2003 till april

2004. Det förslag som arbetsgruppen utarbetat blev sedan föremål för en bred remissbehandling och en omfattande offentlig debatt. I den andra etappen har arbetet bedrivits inom Kodgruppen, en av regeringen tillsatt kommitté med i huvudsak samma sammansättning som den ovan nämnda arbetsgruppen. Arbetet har genomförts under perioden oktober till december 2004. Uppgiften var att utifrån de synpunkter som framförts av emissinstanserna och i den allmänna debatten göra erforderliga ändringar i det ursprungliga kodförslaget och lägga fram en slutlig kod för bolagsstyrning som skulle kunna tillämpas med början under år 2005.

Ledamöter i Kodgruppen har varit Erik Åsbrink, ordförande, Rune Brandinger, Claes Dahlbäck, Karin Forseke, Lars-Erik Forsgårdh, Eva Halvarsson, Arne Mårtensson, Marianne Nivert, Lars Otterbeck, Henrik Paulsson, Bengt Rydén och Patrik Tigerschiöld. Experter har varit Rolf Skog, Lars Thalén och Per Thorell. Per Lekvall har varit huvudsekreterare och Björn Kristiansson biträdande sekreterare.

De organ och organisationer inom näringslivet som tillsammans med staten var de ursprungliga uppdragsgivarna är FAR, Fondbolagens Förening, Näringslivets Börskommitté, Stockholmsbörsen, Stockholms Handelskammare, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges aktiesparares Riksförbund och Sveriges Försäkringsförbund.

Stockholm den 16 december 2004

Erik Åsbrink
Ordförande i Kodgruppen

Innehållsförteckning

I.	Inledning	7
1	En svensk kod för bolagsstyrning	7
1.1	Syfte och principiella utgångspunkter	8
1.2	Målgrupp	8
1.3	Följ eller förklara	10
1.4	Innehåll och form	11
2	Svensk bolagsstyrning i internationell belysning ...	12
II.	Ägarroll och ägaransvar	16
III.	Regler för bolagsstyrning	18
1	Bolagsstämma	18
1.1	Kallelse m. m.	18
1.2	Deltagande på distans	19
1.3	Styrelsens, ledningens och revisorns närvaro	19
1.4	Genomförande	19
2	Tillsättning av styrelse och revisor	20
2.1	Valberedning	20
2.2	Tillsättning av styrelse	21
2.3	Tillsättning av revisor	23
3	Styrelse	23
3.1	Uppgifter	23
3.2	Storlek och sammansättning m. m.	24
3.3	Styrelseledamöter	26
3.4	Styrelseordförande	27
3.5	Arbetsformer	28
3.6	Finansiell rapportering	29
3.7	Intern kontroll och internrevision	29
3.8	Arbete med redovisnings- och revisionsfrågor	30
4	Bolagsledning	32
4.1	Verkställande direktörens uppgifter	32
4.2	Ersättning till bolagsledningen	32

5	Information om bolagsstyrning	33
5.1	Bolagsstyrningsrapport	33
5.2	Rapport om intern kontroll	35
5.3	Information på hemsida	35

I. Inledning

Corporate governance, eller bolagsstyrning med en svensk term, handlar om att styra bolag på ett sådant sätt att de uppfyller ägarernas krav på avkastning på det investerade kapitalet och därigenom bidrar till samhällsekonomins effektivitet och tillväxt.

Under de senaste decennierna har en snabb utveckling skett inom bolagsstyrningsområdet. Detta har lett till uppkomsten av mer eller mindre frivilliga regelsamlingar, s.k. koder, för bolagsstyrning i ett stort antal länder. Även på ett internationellt plan har vissa gemensamma riktlinjer för bolagsstyrning utarbetats, bl.a. inom OECD och EU. Med den nu presenterade koden får Sverige en motsvarande regelsamling.

1 En svensk kod för bolagsstyrning

Att Sverige inte hittills haft någon samlad kod för bolagsstyrning innebär inte att det saknats regler och riktlinjer inom området. Till grund för svensk bolagsstyrning ligger aktiebolagslagen (1975:1385), som efter den omarbetning och modernisering som skett under det senaste decenniet reglerar flera av de frågor som i andra länder behandlas i koder och liknande regelverk. Sedan Aktiespararna år 1993 publicerade den första svenska s.k. ägarpolicy har flertalet större svenska ägarinstitutioner utarbetat egna riktlinjer för hur ägarrollen skall utövas. Näringslivets självregleringsorgan har fortlöpande infogat ett flertal bestämmelser avseende bolagsstyrning i sina respektive regelverk, och år 2003 presenterade StyrelseAkademien sin Vägledning till god styrelsesed, den första samlade beskrivningen av god praxis för styrelsearbete i svenska aktiebolag.

När en svensk kod för bolagsstyrning nu presenteras grundar sig detta därför inte på en avsaknad av regler på området. Däremot har det varit en gemensam uppfattning hos Förtroendekommissionen och ett antal organisationer och organ i näringslivet att det finns

ett behov av att utifrån befintliga regler och kutymer göra en mer heltäckande sammanställning av vad som kan sägas utgöra god svensk sed för bolagsstyrning, men också att på vissa områden höja ambitionsnivån över gällande praxis.

1.1 Syfte och principiella utgångspunkter

Kodens övergripande syfte är att bidra till förbättrad styrning av svenska bolag. Även om koden främst riktar sig till aktiemarknadsbolagen kommer en utvecklad bolagsstyrning i dessa bolag att tjäna som exempel och förebild även för andra kategorier av företag. Detta är i sin tur, enligt Kodgruppens mening, ägnat att stärka näringslivets effektivitet och konkurrenskraft och att främja förtroendet på den svenska kapitalmarknaden och i det svenska samhället i stort för näringslivets sätt att fungera.

Ett annat syfte med koden är att hos utländska investerare och andra aktörer på den internationella kapitalmarknaden höja kunskapen om och förtroendet för svensk bolagsstyrning och därigenom främja det svenska näringslivets tillgång till utländskt riskkapital på goda villkor.

Några vägledande principer för Kodgruppens arbete med att utveckla koden har varit att

- skapa goda förutsättningar för utövandet av en aktiv och ansvarstagande ägarroll,
- skapa en väl avvägd maktbalans mellan ägare, styrelse och verkställande ledning, som bl.a. säkerställer ägarnas möjlighet att hävda sina intressen gentemot bolagets ledningsorgan,
- skapa en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan de olika lednings- och kontrollorganen,
- värna om att aktiebolagslagens likabehandlingsprincip tillämpas i praktisk handling, samt
- skapa största möjliga transparens gentemot ägare, kapitalmarknad och samhället i övrigt.

1.2 Målgrupp

Frågor om bolagsstyrning har sin främsta betydelse i bolag med

en bred ägarspridning. Koden riktar sig därför primärt till aktiemarknadsbolag, dvs. bolag noterade på börs eller auktoriserad marknadsplats. Till stor del torde kodens regler dock även kunna tillämpas av andra kategorier av bolag med ett spritt ägar- eller allmänintresse, t.ex. andra noterade bolag, kooperativa bolag, statliga och kommunala bolag samt ömsesidiga försäkringsbolag, liksom för många privatägda bolag, inte minst sådana som förbereder sig för marknadsnotering.

God bolagsstyrning är lika viktigt i stora som små aktiemarknadsbolag. Ett ambitiöst regelverk kan emellertid bli alltför resurskrävande för de mindre bolagen att tillämpa fullt ut. Utan att ge avkall på ambitionen att skapa en internationellt respekterad kod för de större börsbolagen har strävan därför varit att ge utrymme för viss förenkling där så kan anses motiverat. Det bör vidare anses godtagbart att mindre bolag redovisar ett större antal avvikelser från enskilda regler enligt principen följ eller förklara (se nedan) än vad fallet är för större bolag.

Kodgruppens utgångspunkt är att i första hand bolag noterade på Stockholmsbörsen inom en nära framtid åläggs att tillämpa koden. Det kan därvid finnas skäl att överväga en stegvis implementering som inleds med de största och mest kvalificerade bolagen. Gruppens rekommendation är att i ett första steg införa koden för bolag noterade på A-listan och större bolag på O-listan, för att efter några år, då erfarenhet av kodens praktiska tillämpning vunnits, bredda tillämpningen till börsens samtliga bolag. Fördelarna med ett sådant förfarande är dels att erfarenhet vinnas av kodens praktiska tillämpning som kan ligga till grund för eventuella modifieringar i samband med att tillämpningen breddas, dels att de större bolagen utvecklar system och rutiner för att på ett kostnadseffektivt sätt tillämpa koden som de mindre bolagen sedan i tillämpliga delar kan utnyttja. Kostnaden för den inledande "tröskeln" i form av att bygga upp lämpliga system och rutiner för att tillämpa koden kommer däri- genom att till stor del bäras av de större aktiemarknadsbolagen.

Även övriga börser och auktoriserade marknadsplatser, liksom andra kategorier av bolag än aktiemarknadsbolag, rekommenderas att implementera koden. Det är Kodgruppens övertygelse att tillämpning av koden kommer att ses som ett kvalitetsmärke som allt fler marknadsplatser och bolag finner det angeläget att tillägna sig.

För bolag noterade på flera länders börser eller marknadsplatser bör bolagets juridiska hemvist vara avgörande för vilket lands kod som skall följas. Den svenska koden riktar sig således till svenska aktiebolag. Om ett svenskt bolag, genom notering på utländsk börs med tvingande regler som strider mot den svenska koden, måste avvika från vissa regler i den svenska koden torde detta i allmänhet utgöra giltigt skäl för avvikelse enligt principen "följ eller förklara".

1.3 Följ eller förklara

Koden är avsedd att utgöra ett led i självregleringen inom det svenska näringslivet. Den bygger på principen följ eller förklara ("comply or explain"), som tillämpas i flertalet utländska koder. Principen innebär att ett företag som tillämpar koden kan avvika från enskilda regler men då skall avge förklaringar där skälen till varje avvikelse redovisas. Att tillämpa koden innebär således inte att samtliga regler alltid måste följas, och det innebär inte något brott mot koden att avvika från en eller flera enskilda regler. Det kan i vissa fall innebära väl så god bolagsstyrning att avvika från en regel som inte passar det enskilda bolaget. Det avgörande är vilka motiv som finns för avvikelsen.

Genom att tillämpa denna princip har ambitionsnivån i koden kunnat läggas högre än om reglerna skulle vara tvingande. Vid tvingande regelgivning måste kraven läggas på en nivå som är rimlig att begära av varje företag vid varje tillfälle, ett slags minsta gemensamma nämnare som passar alla. Genom principen följ eller förklara kan kraven i stället läggas på en nivå som i allmänhet kan förväntas leda till god bolagsstyrning, samtidigt som det skapas en flexibilitet som tar hänsyn till att bolag är olika. Koden ger således en bild av vad som generellt kan anses utgöra god bolagsstyrning, även om det för det enskilda bolaget kan finnas skäl att avvika från vissa regler.

En viktig fråga är vilka krav som skall ställas på motivering av avvikelser och vem som skall avgöra om dessa krav är uppfyllda eller inte. Koden innehåller inga regler för hur avvikelser skall motiveras. Kodgruppens utgångspunkt är att detta är en fråga för styrelsen i det enskilda bolaget att ta ställning till. I vissa fall kan det dock vara svårt att avge en väl underbyggd motivering, t.ex. om bolagsstämman fattar beslut som avviker från kodens regler utan att till styrel-

sen redovisa skälen till detta. I sådana fall får det anses tillfyllest att styrelsen i bolagsstyrningsrapporten hänvisar till bolagsstämans beslut utan en särskild motivering.

Kodgruppen föreslår inte någon särskild instans som skall bedöma vilka förklaringar som är respektive inte är godtagbara. För aktie marknadsbolag förutsätts marknaden, i form av investerare och andra aktörer, ytterst avgöra om en förklaring är godtagbar eller inte. Bolag som avviker från kodens regler, utan att ange rimliga motiv för detta, riskerar att drabbas av försämrat förtroende på kapitalmarknaden, vilket i sin tur kan inverka menligt på bolagets värde. För andra kategorier av företag ligger det främst i ägarnas händer att bedöma motiven för redovisade avvikelser.

1.4 Innehåll och form

Koden behandlar det beslutssystem genom vilket ägarna direkt och indirekt styr bolaget. Detta tar sig uttryck i ett antal regler avseende såväl de enskilda bolagsorganens organisation och arbetsformer som samspelet mellan organen. Dessutom ges riktlinjer för bolagets rapportering till ägare, kapitalmarknad och omvärld i övrigt.

Kodens regler utgör en påbyggnad på främst aktiebolagslagens bestämmelser om bolagets organisation, men även på den relativt omfattande självreglering som finns inom bolagsstyrningsområdet. Sådan självreglering återfinns i bl.a. Stockholmsbörsens, Nordic Growth Market NGMs och AktieTorgets noteringskrav och noteringsavtal, Näringslivets Börskommittés regler, Aktiemarknadsnämndens uttalanden samt FARs regelverk.

Aktiebolagslagens bestämmelser upprepas inte i kodens regler men hänvisas till i kommentarer till bestämmelserna när detta bedömts underlätta läsförståelsen. Även när det gäller självreglering har strävan varit att undvika överlappning. Här har dock vissa undantag gjorts, främst för att i koden kunna beakta nyligen utkomna EU-rekommendationer inom området. Det senare gäller bl.a. kriterier för styrelseledamöters oberoende samt vissa ersättningsfrågor. Vidare riktar sig koden, som ovan framhållits, även till andra kategorier av företag än dem som omfattas av reglerna för aktiemarknadsbolag. Frågor om revisionsarbetet och om aktiemarknadens spelregler och funktionssätt behandlas inte och inte heller bolagets förhållande till kunder, anställda eller omvärld i övrigt. Dessa frågor har

ansetts falla utanför ramen för begreppet bolagsstyrning. Kodens regler är utformade som anvisningar för bolaget. Det innebär att de i de flesta fall kan sägas vara riktade till styrelsen, men vissa regler riktar sig till bolagsstämman, revisorerna respektive verkställande direktören. Dessa organ förutsätts således i kodens mening utgöra en del av bolaget.

Koden består av text av två slag:

- Kodens regler anges i normal stil. Avvikelser från reglerna skall redovisas och motiveras enligt principen följ eller förklara. För att undvika att i regeltexten införa någon ytterligare gradering som skulle kunna skapa oklarhet om kraven på efterlevnad av enskilda regler har genomgående "skall" använts. Detta innebär dock inte att regeln är tvingande. Som framgått ovan finns möjlighet att avvika från enskilda regler utan att detta innebär brott mot koden som helhet.
- Inledande text till huvudavsnitt och vissa underavsnitt anges i kursiv stil. Denna text syftar till att översiktligt redovisa det principiella synsätt på vilket de efterföljande reglerna är grundade. Detta utgör inte regeltext, och det finns inget krav på redovisning och motivering av eventuella avvikelser från vad som framförs där.

Därutöver kommenteras vissa regler i fotnoter. Dessa syftar till att vid behov förklara den avsedda innebörden i regeln eller att sätta in regeln i ett sammanhang som underlättar förståelsen av den. Inte heller detta utgör regeltext till vilken bolagen behöver förhålla sig på något särskilt sätt vid eventuella avvikelser.

2 Svensk bolagsstyrning i internationell belysning

Den svenska modellen för bolagsstyrning ansluter i sina huvuddrag till de modeller som tillämpas i flertalet utvecklade länder. Samtidigt uppvisar den, bland annat till följd av delvis annorlunda ägarstruktur och traditioner samt lagstiftning och annan reglering på området, vissa särdrag som måste tas i beaktande vid utformningen av en svensk kod för bolagsstyrning. Några sådana särdrag redovisas i punktform nedan, främst i förhållande till den angloamerikanska modell som kommit att dominera den internationella utvecklingen på området.

- Ägarstrukturen på den svenska aktiemarknaden skiljer sig i betydande grad från förhållandena i bl.a. Storbritannien och Förenta staterna. Medan flertalet börsnoterade bolag i dessa länder uppvisar en starkt splittrad ägarbild, domineras ägandet i svenska (liksom i flertalet övriga kontinentaleuropeiska länders) börsbolag vanligen av en eller ett fåtal större ägare. Dessa ägare utövar ofta sin ägarroll aktivt och tar ett särskilt ansvar för bolaget, bl.a. genom att engagera sig i styrelsen.
- Aktiebolagslagen föreskriver en hierarkisk styrstruktur, där överordnade bolagsorgan kan ge direktiv till eller ta över beslutanderätt för underordnade organ. En svensk bolagsstämma är suverän att besluta om bolagets alla angelägenheter inklusive att, om man så finner lämpligt, ge uttryckliga instruktioner till styrelsen och verkställande direktören om bolagets förvaltning. Det är dock mycket sällsynt att sådana direktiv ges i noterade bolag.
- Vid bolagsstämman har varje närvarande aktieägare som huvudregel rätt att rösta för alla sina aktier. Visserligen kan i bolagsordningen föreskrivas att varje aktieägare bara får rösta för ett visst antal aktier, men sådana begränsningar är i praktiken mycket ovanliga. Vidare tillåts enligt aktiebolagslagen aktier med olika röstvärde, dock högst med förhållandet 1:10. Omkring hälften av de svenska aktiemarknadsbolagen har idag aktier med olika röstvärde. Svenska aktiebolag har inte rätt att ge ut aktier utan rösträtt.
- Bolagsstämmans beslut fattas som huvudregel med enkel majoritet av avgivna röster. Till skydd för minoritetsägare, särskilt ägare med röstsvaga aktier, uppställs emellertid för mer ingripande beslut krav på kvalificerad majoritet av såväl röster som kapital. Dessutom gäller som generell regel till minoritetens skydd att bolagsstämman inte får fatta beslut som kan ge vissa aktieägare en otillbörlig fördel på bolagets eller andra ägares bekostnad.
- Bolagsstämman skall enligt lag välja bolagets styrelse samt besluta om ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör. Beredning av stämmans beslut om tillsättning av styrelse sker därför normalt genom en process styrd av ägarna.
- Även bolagets revisor tillsätts i Sverige enligt lag av bolagsstämman. Revisorns uppgift är att granska inte bara bolagets årsredovisning och bokföring utan även styrelsens och verkställande

direktörens förvaltning av bolaget. Ett viktigt syfte med revisionen är således att tillgodose ägarnas behov av att kontrollera styrelse och verkställande direktör. Numera anses revisionen även ha till syfte att skydda andra intressenter i bolaget, t.ex. de anställda, bolagets borgenärer och kapitalmarknadens aktörer.

- I sin grundläggande struktur för ägarnas styrning av bolaget kan den svenska modellen sägas ligga någonstans mellan den angloamerikanska s.k. monistiska ("one-tier") och den kontinentaleuropeiska s.k. dualistiska ("two-tier") modellen. Ett svenskt publikt aktiebolag skall ha en styrelse och en verkställande direktör. Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Den mycket vida beslutskompetens som härigenom tillerkänns styrelsen begränsas i förhållande till bolagsstämman i första hand av stämmans exklusiva beslutande rätt i vissa frågor samt stämmans rätt att ge direktiv till styrelsen.
- Ett särdrag i förhållande till den angloamerikanska modellen är styrelsens sammansättning. Aktiebolagslagen kräver att den styrande och verkställande makten i viss utsträckning är personmässigt åtskilda. Således får i publika bolag verkställande direktören och styrelsens ordförande inte vara samma person. Vidare finns i de flesta börsnoterade bolag i Sverige inga styrelseledamöter som ingår i bolagets högsta ledning utöver verkställande direktören. Vid sidan av verkställande direktören och de anställdas styrelserepresentanter (se nedan) består styrelsen i ett svenskt börsnoterat bolag således normalt uteslutande av s.k. "non-executive directors". Personer med anknytning till större ägare bildar vanligen majoritet i styrelsen och endast ett fåtal styrelseledamöter är oberoende från de större ägarna.
- De anställda har rätt till viss styrelserepresentation i svenska bolag. I korthet gäller att i företag med minst 25 anställda har de anställda rätt att utse två styrelseledamöter och två suppleanter till dessa, medan de i företag med verksamhet i flera branscher och minst 1.000 anställda får utse tre ledamöter och tre suppleanter. Arbetstagarledamöterna kan dock aldrig bilda egen majoritet i styrelsen.
- En verkställande direktör, utsedd av styrelsen, är obligatorisk i publika aktiebolag. Verkställande direktören ansvarar för bolagets löpande förvaltning, men är, till skillnad från vad som är fallet

i den dualistiska modellen, ett i förhållande till styrelsen underordnat organ. Verkställande direktören är skyldig att, inom den ram som ges av lagen och bolagsordningen, följa anvisningar från styrelsens sida om hur löpande förvaltningsåtgärder skall handläggas eller beslutas. Styrelsen kan också själv avgöra ärenden som ingår i den löpande förvaltningen men får inte göra så väsentliga ingrepp i verkställande direktörens rätt att sköta den löpande förvaltningen, att denne i realiteten inte längre kan anses ha ställning som verkställande direktör. Även verkställande direktören är skyldig att följa eventuella direktiv från bolagsstämman.

II. Ägarroll och ägaransvar

Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv kräver en fungerande kapitalmarknad genom vilken sparade medel i form av lånekapital och riskkapital kanaliseras till investeringar i företagen.

Ägare som tar ansvar för företagets utveckling är ett viktigt inslag i en fungerande marknadsekonomi. Aktieägarna svarar för näringslivets riskkapitalförsörjning, men bidrar också till effektivitet och förnyelseförmåga i enskilda företag och i näringslivet som helhet genom att utöva inflytande via bolagsstämman liksom genom köp och försäljning av aktier.

Dynamiken i näringslivet kräver en mångfald av aktieägare med olika placeringsinriktning, tidshorisont och riskbenägenhet. Dynamiken främjas också av en väl fungerande marknad för kontrollposter av aktier och en väl fungerande marknad för företagsförvärv.

Ägare med stora aktieinnehav i aktiemarknadsbolag bör tillvarata möjligheten att via bolagsstämman utöva inflytande i bolaget, bl.a. vid val av bolagets styrelse och ha en genomtänkt policy för hur inflytandet i bolaget skall utövas. Genom aktieägarnas aktiva stämmodeltagande främjas en sund maktbalans mellan ägare, styrelse och ledning i bolagen.

Ägare med stora aktieinnehav i aktiemarknadsbolag har ett särskilt ansvar att inte missbruka sin ägarmakt till skada för bolaget eller andra aktieägare. Aktieägare med minoritetsposter har ett ansvar att inte missbruka sina minoritetsrättigheter till skada för bolaget och övriga aktieägare.

Institutionella aktieägare av typen pensionsfonder, livförsäkringsföretag, aktiefonder, investmentbolag etc. bör offentliggöra sin ägarpolicy och genom denna upplysa investerarna om sin investeringsfilosofi samt om sina principer för utövande av aktiernas rösträtt. Särskilt bör belysas hur de bakomliggande investerarnas intresse därigenom tillvaratas. Institutionella ägare bör i förekommande fall också upplysa om eventuella intressekonflikter som kan påverka

ägarfunktionens utövande. Investeringarna bör på ett enkelt sätt i efterhand kunna informera sig om hur rösträtten i enskilda fall har utövats samt de överväganden som legat till grund för detta.

III. Regler för bolagsstyrning¹

1 Bolagsstämma

Aktieägarnas inflytande i bolaget utövas vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett aktivt utövande av ägarinflytande bör bolagsstämman genomföras på ett sådant sätt att en så hög andel som möjligt av totalantalet aktier och röster kan vara företrädd på stämman och att ett aktivt deltagande från närvarande aktieägars sida i diskussion och beslutsfattande underlättas.

1.1 Kallelse m.m.

- 1.1.1 Bolaget skall senast i samband med tredje kvartalsrapporten, och så snart styrelsen beslutat att hålla extra bolagsstämma, offentliggöra när och på vilken ort stämman kommer att hållas. Uppgiften skall från samma tidpunkt återfinnas på bolagets hemsida.
- 1.1.2 Bolaget skall på sin hemsida, i god tid innan kallelse utfärdas till ordinarie bolagsstämma, informera om aktieägarnas rätt att få ett ärende behandlat på stämman och vid vilken tidpunkt en sådan begäran måste ha nått bolaget för att med säkerhet kunna tas in i kallelsen. Motsvarande förfarande skall, när så är möjligt, tillämpas inför extra stämma.
- 1.1.3 Aktieägarna skall ges möjlighet att anmäla sig till bolagsstämma på flera sätt, däribland genom e-post eller på bolagets hemsida.

¹ Kodens regler anges i normal stil. Inledande text i kursiv stil till enskilda avsnitt syftar till att översiktligt redovisa det principiella synsätt på vilket de efterföljande reglerna är grundade. Fotnoter syftar till att vid behov kommentera eller förklara den avsedda innebörden i regeln eller sätta in den i ett sammanhang som underlättar tolkningen av regeln.

1.2 Deltagande på distans

- 1.2.1 Bolaget skall inför varje bolagsstämma, om så är motiverat av ägarkretsens sammansättning och med beaktande av vad som är ekonomiskt försvarbart, ge aktieägarna möjlighet att med hjälp av modern kommunikationsteknik följa eller delta i stämman från annan ort inom eller utom landet.

1.3 Styrelsens, ledningens och revisorns närvaro

- 1.3.1 Vid bolagsstämma skall en beslutför styrelse vara närvarande. Vid ordinarie stämma skall såvitt möjligt hela styrelsen vara närvarande. Styrelsens ordförande, verkställande direktören och, i den mån det finns behov därav, andra personer ur bolagsledningen skall närvara vid stämman. Minst en av bolagets revisorer skall närvara vid ordinarie stämma.
- 1.3.2 Har förslag till beslut i visst ärende utarbetats av ett styrelseutskott skall utskottets ordförande eller annan utskottsledamot vara närvarande på bolagsstämman och på styrelsens uppdrag redovisa och motivera förslaget.

1.4 Genomförande

- 1.4.1 Bolagets valberedning skall lämna förslag till ordförande vid ordinarie bolagsstämma. Förslaget skall presenteras i kallelsen till stämman samt av valberedningen vid stämman.
- 1.4.2 Till justerare vid bolagsstämma skall utses aktieägare eller ombud för aktieägare som inte är styrelseledamot eller anställd i bolaget.
- 1.4.3 Bolagsstämma skall hållas på svenska och det material som presenteras skall vara på svenska. Bolaget skall, om så är motiverat av ägarkretsens sammansättning och med beaktande av vad som är ekonomiskt försvarbart, överväga om stämmoförhandlingarna helt eller delvis skall simultantolkas och om av bolaget presenterat material skall översättas till annat språk.
- 1.4.4 Bolagsstämmans ordförande skall se till att aktieägarna på ett tillfredsställande sätt ges möjlighet att utöva sin lagstadgade rätt att ställa frågor på stämman, liksom att inom ramen

för lagens bestämmelser om stämмоärenden kommentera, föreslå ändringar i och tillägg till framlagda förslag och lägga fram nya förslag, innan stämman går till beslut.

- 1.4.5 Protokoll från senaste ordinarie bolagsstämma och därefter hållen extra stämma skall återfinnas på bolagets hemsida. Röstlängden från stämman behöver inte redovisas. Om så är motiverat av ägarkretsens sammansättning, skall protokollet även översättas till annat språk än svenska.

2 Tillsättning av styrelse och revisor

Bolagsstämmans beslut om tillsättning av styrelse respektive revisorer bör beredas genom en av ägarna styrd, strukturerad och transparent process, som ger alla aktieägare möjlighet att ge sin syn på och lämna förslag i respektive fråga och som skapar goda förutsättningar för väl underbyggda beslut.

2.1 Valberedning

Valberedningen är bolagsstämmans organ för beredning av stämman beslut i tillsättningsfrågor med syfte att skapa ett bra underlag för stämman behandling av dessa ärenden.

- 2.1.1 Bolaget skall ha en valberedning som representerar bolagets aktieägare. Bolagsstämman skall utse ledamöter eller ange hur ledamöter i valberedningen skall utses. Beslutet skall innefatta förfarande för att vid behov ersätta ledamot som lämnar valberedningen innan dess arbete är slutfört. Om valberedningens ledamöter inte utses på stämman skall stämman beslut ange efter vilka kriterier valberedningens ordförande och ledamöter skall utses.
- 2.1.2 Valberedningen skall ha minst tre ledamöter. Majoriteten av valberedningens ledamöter skall inte vara styrelseledamöter. Verkställande direktören eller annan person från bolagsledningen skall inte vara ledamot av valberedningen. Styrelsens ordförande eller annan styrelseledamot skall inte vara valberedningens ordförande.²

² I valberedningen bör inte ingå representanter för företag som bedriver med bolaget konkurrerande verksamhet.

2.1.3 Bolaget skall senast sex månader före ordinarie bolagsstämma offentliggöra namnen på ledamöterna i valberedningen. Om ledamot representerar viss ägare skall ägarens namn anges. Om ledamot av valberedningen ersätts skall detta offentliggöras samt motsvarande information om den nya ledamoten lämnas. Informationen skall återfinnas på bolagets hemsida, där även skall anges hur aktieägare kan lämna förslag till valberedningen.

2.2 Tillsättning av styrelse

2.2.1 Valberedningen skall lämna förslag till ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt styrelsearvode uppdelat mellan ordförande, övriga ledamöter och eventuell ersättning för utskottsarbete.

2.2.2 Som underlag för sina förslag skall valberedningen

- bedöma i vilken grad den nuvarande styrelsen uppfyller de krav som kommer att ställas på styrelsen till följd av bolagets läge och framtida inriktning, bl.a. genom att ta del av resultatet av den utvärdering av styrelsen som har skett,³
- fastställa kravprofiler för den eller de nya ledamöter som enligt denna bedömning behöver rekryteras, samt
- genomföra en systematisk procedur för att söka kandidater till de styrelseposter som skall fyllas, varvid förslag som inkommit från aktieägare skall beaktas.

2.2.3 Valberedningens förslag skall presenteras i kallelsen till bolagsstämman och på bolagets hemsida. I anslutning till att kallelsen utfärdas skall på bolagets hemsida för styrelseledamot som föreslås för nyval eller omval anges:

- ålder samt huvudsaklig utbildning och arbetslivserfarenhet,

³ Mot bakgrund av den information som kan behöva ges till valberedningens ledamöter kan bolaget ha skäl att överväga behovet av sekretessförbindelser som syftar till att undanröja risk för att sådan information sprids selektivt i ägar-kretsen.

- uppdrag i bolaget och andra väsentliga uppdrag,
 - eget eller närstående fysisk eller juridisk persons innehav av aktier och andra finansiella instrument i bolaget,
 - om ledamoten enligt valberedningen är att anse som oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen respektive större aktieägare i bolaget,
 - vid omval, vilket år ledamoten invaldes i styrelsen, samt
 - övriga uppgifter som kan vara av betydelse för aktieägarna vid bedömningen av den föreslagna ledamotens kompetens och oberoende. En redogörelse för hur valberedningen har bedrivit sitt arbete skall lämnas på hemsidan.
- 2.2.4 Valberedningen skall på bolagsstämman presentera och motivera sina förslag, varvid särskild motivering skall ges om ingen förnyelse av styrelsen föreslås. Valberedningen skall också lämna en redogörelse för hur dess arbete har bedrivits.
- 2.2.5 Person föreslagen för inval i styrelsen skall såvitt möjligt närvara på stämman för att kunna presentera sig och svara på frågor från aktieägarna.
- 2.2.6 Bolagsstämman skall besluta om styrelsearvode och samtliga övriga ersättningar för styrelsearbetet med uppdelning mellan ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt eventuell ersättning för utskottsarbete.
- 2.2.7 Styrelseledamöter skall inte erhålla tilldelning i aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram riktade till bolagsledningen eller andra anställda. Om ett sådant program riktas enbart till styrelsen skall bolagsstämman besluta om programmet. Beslutet skall omfatta det högsta antal instrument som skall kunna utfärdas, de huvudsakliga villkoren för tilldelning, de huvudsakliga villkoren för och principerna för värdering av instrumenten samt inom vilken tid instrumenten senast skall ha utfärdats eller överlåtit till styrelseledamöterna. Även om verkställande direktören är ledamot av styrelsen kan denne erhålla tilldelning i incitamentsprogram riktade till ledning och anställda.

2.3 Tillsättning av revisor

- 2.3.1 Förslag till tillsättning av revisor skall lämnas av bolagets valberedning eller av en för revisorstillsättningen särskilt utsedd valberedning. För en särskilt utsedd valberedning gäller reglerna i avsnitt 2.1 och detta avsnitt.
- 2.3.2 Valberedningen skall lämna förslag till val och arvodering av revisor. Förslaget skall presenteras i kallelsen till bolagsstämman och på bolagets hemsida.
- 2.3.3 I anslutning till att kallelsen till bolagsstämman utfärdas skall information om förhållanden som kan vara av betydelse för aktieägarna vid bedömningen av den föreslagna revisorns kompetens och oberoende lämnas på bolagets hemsida. Informationen skall innefatta omfattningen av den föreslagna revisorns tjänster till bolaget utöver revision under de senaste tre åren samt, vid omval, vilket år revisorn valdes och hur länge revisorn innehaft uppdraget. En redogörelse för hur valberedningen har bedrivit sitt arbete skall lämnas på hemsidan.
- 2.3.4 Valberedningen skall på bolagsstämman presentera och motivera sina förslag samt lämna en redogörelse för hur valberedningens arbete har bedrivits.
- 2.3.5 Föreslagen revisor skall närvara på stämman för att kunna presentera sig och svara på frågor från aktieägarna.

3 Styrelse

3.1 Uppgifter

Styrelsens övergripande uppgift är att för ägarnas räkning förvalta bolagets angelägenheter på ett sådant sätt att ägarnas intresse av långsiktigt god kapitalavkastning tillgodoses på bästa möjliga sätt.

- 3.1.1 För att uppfylla sin uppgift för bolagets ägare skall styrelsen ägna särskild omsorg åt att
- fastställa de övergripande målen för bolagets verksamhet och besluta om bolagets strategi för att nå målen,

- fortlöpande utvärdera bolagets operativa ledning och vid behov tillsätta eller entlediga verkställande direktör,
- se till att det finns effektiva system för uppföljning och kontroll av bolagets verksamhet och ekonomiska ställning mot de fastställda målen,
- se till att bolagets externa informationsgivning präglas av öppenhet och saklighet samt hög relevans för de målgrupper den riktar sig till,
- se till att det finns en tillfredsställande kontroll av bolagets efterlevnad av lagar och andra regler som gäller för bolagets verksamhet, samt
- se till att erforderliga etiska riktlinjer fastställs för bolagets uppträdande.

3.1.2 Styrelsen skall se till att dess arbete årligen utvärderas genom en systematisk och strukturerad process.

3.2 Storlek och sammansättning m.m.

Styrelsen bör ha en storlek och sammansättning som ger utrymme åt de olika kompetenser och erfarenheter som erfordras och som uppfyller de krav på oberoende som ställs för att styrelsen effektivt och självständigt skall kunna förvalta bolagets angelägenheter. Styrelsen bör förnyas i erforderlig takt med beaktande av utvecklingen av bolagets verksamhet och behovet av kontinuitet i styrelsearbetet.

3.2.1 Styrelsen skall ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. En jämn könsfördelning i styrelsen skall eftersträvas.

3.2.2 Styrelsen skall inte vara större än att enkla och effektiva arbetsformer kan tillämpas. Suppleanter till stämмоvalda ledamöter skall inte utses.

3.2.3 Högst en person från bolagsledningen får vara ledamot av styrelsen.

3.2.4 Majoriteten av de bolagsstämмоvalda styrelseledamöterna skall vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsled-

ningen. En styrelseledamot skall inte anses oberoende om ledamoten

- är verkställande direktör eller under de fem senaste åren har varit verkställande direktör i bolaget eller ett närstående företag,
- är anställd eller under de tre senaste åren har varit anställd i bolaget eller ett närstående företag,
- erhåller icke obetydlig ersättning för råd eller tjänster utöver styrelseuppdraget från bolaget eller ett närstående företag eller från någon person i bolagsledningen,
- har eller under det senaste året har haft omfattande affärsförbindelser eller andra omfattande ekonomiska mellanhavanden med bolaget eller ett närstående företag i egenskap av kund, leverantör eller samarbetspartner, antingen själv eller genom att tillhöra företagsledningen eller styrelsen eller genom att vara större delägare i annat företag som har en sådan affärsrelation med bolaget,
- är eller under de tre senaste åren har varit delägare eller anställd hos bolagets eller ett närstående företags nuvarande eller dåvarande revisor,
- tillhör företagsledningen i annat företag om en styrelseledamot i detta företag tillhör bolagsledningen i bolaget,
- har varit styrelseledamot i bolaget i mer än tolv år, eller
- står i ett nära släkt- eller familjeförhållande till person i bolagsledningen eller någon annan person som nämns i ovanstående punkter, om denna persons direkta eller indirekta mellanhavanden med bolaget har sådan omfattning och betydelse att de motiverar att styrelseledamoten inte skall anses oberoende.

Med närstående företag avses företag där bolaget direkt eller indirekt innehar minst tio procent av aktierna eller andelarna eller rösterna eller en ekonomisk andel som ger rätt till minst tio procent av avkastningen. Om bolaget äger mer än 50 procent av kapital eller röster i ett annat företag anses bolaget indirekt inneha det senare företags ägande i andra företag.

Den fjärde punkten skall inte anses tillämplig på gängse af-färsförbindelse som bankkund.

- 3.2.5 Minst två av de styrelseledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen skall även vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. En styrelseledamot som representerar en större ägare eller är anställd eller styrelseledamot i ett företag som är en större ägare skall anses som beroende.

Med större aktieägare avses ägare som direkt eller indirekt kontrollerar tio procent eller mer av aktierna eller rösterna i bolaget. Om ett företag äger mer än 50 procent av kapital eller röster i ett annat företag anses det förstnämnda företaget indirekt kontrollera det senare företagets ägande i andra företag.

- 3.2.6 Styrelseledamot skall utses för ett år i taget.

3.3 Styrelseledamöter

En styrelseledamot har en sysslomannaliknande ställning i förhållande till bolaget. Det innebär att ledamoten är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg och ha den kunskap som erfordras för att på bästa sätt tillvarata bolagets och dess ägares intressen.

- 3.3.1 Styrelseledamot skall inte inneha så många andra uppdrag att ledamoten inte kan ägna styrelseuppdraget i bolaget erforderlig tid och omsorg.
- 3.3.2 Styrelseledamot skall självständigt bedöma de ärenden styrelsen har att behandla och föra fram de uppfattningar och göra de ställningstaganden detta föranleder. Styrelseledamot skall begära den kompletterande information som ledamoten anser nödvändig för att styrelsen skall kunna fatta väl underbyggda beslut.
- 3.3.3 Styrelseledamot är skyldig att tillägna sig den kunskap om bolagets verksamhet, organisation, marknad m.m. som erfordras för uppdraget.
- 3.3.4 Ny styrelseledamot skall genomgå erforderlig introduktionsutbildning samt den utbildning i övrigt som styrelseordföranden och ledamoten gemensamt finner lämplig.

3.4 Styrelseordförande

Styrelsens ordförande har en särställning inom styrelsen med ett särskilt ansvar för att styrelsens arbete är väl organiserat och bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina uppgifter.

3.4.1 Styrelsens ordförande skall väljas av bolagsstämman. Om ordföranden lämnar sitt uppdrag under mandattiden skall styrelsen inom sig välja ordförande för tiden intill slutet av nästa bolagsstämma.

3.4.2 Om avgående verkställande direktör av valberedningen föreslås som styrelsens ordförande i nära anslutning till sin avgång från uppdraget som verkställande direktör skall förslaget särskilt motiveras.

3.4.3 Om styrelseordföranden är anställd i eller har uppdrag för bolaget utöver ordförandeuppdraget får detta inte innebära att uppgifter hänförliga till den löpande förvaltningen övertas från verkställande direktören. Arbetsfördelningen mellan styrelseordföranden och verkställande direktören skall i sådana fall tydligt klargöras i styrelsens arbetsordning och i styrelsens instruktion för verkställande direktören.

3.4.4 Styrelsens ordförande skall se till att styrelsens arbete bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina åligganden. Ordföranden skall särskilt

- organisera och leda styrelsens arbete, uppmuntra en öppen och konstruktiv diskussion i styrelsen i vilken samtliga ledamöter deltar och skapa bästa möjliga förutsättningar för styrelsens arbete,
- se till att styrelsen fortlöpande uppdaterar och fördjupar sina kunskaper om bolaget och dess verksamhet samt i övrigt får den utbildning som krävs för att styrelsearbetet skall kunna bedrivas effektivt,
- ta emot synpunkter från ägarna och förmedla dessa inom styrelsen,
- hålla fortlöpande kontakt med och fungera som diskussionspartner med och stöd för bolagets verkställande direktör,

- se till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete,
- efter samråd med verkställande direktören fastställa förslag till dagordning för styrelsens sammanträden,
- kontrollera att styrelsens beslut verkställs effektivt, samt
- se till att styrelsens arbete årligen utvärderas och att valberedningen informeras om resultatet av utvärderingen.

3.5 Arbetsformer

- 3.5.1 Styrelsens lagstadgade instruktioner i form av arbetsordning, instruktion för verkställande direktören samt rapporteringsinstruktion skall vara anpassade till bolagets förhållanden och vara så tydliga, utförliga och konkreta att de kan tjäna som styrdokument för styrelsens arbete. Styrelsen skall minst en gång per år pröva samtliga instruktioners relevans och aktualitet.
- 3.5.2 Styrelsen kan inom sig inrätta utskott för att bereda ärenden inom mer avgränsade områden och, om styrelsen så finner lämpligt, till sådana utskott delegera viss beslutanderätt. Inrättande av utskott får inte leda till att styrelsen förlorar överblicken och kontrollen över verksamheten eller att informationen till styrelsen försämras. Av styrelsens arbetsordning skall framgå vilka arbetsuppgifter och vilken beslutanderätt styrelsen har delegerat till utskotten samt hur utskotten skall rapportera till styrelsen. Utskott skall protokollföra sina möten och protokollen skall delges styrelsen.
- 3.5.3 Styrelsen skall fortlöpande utvärdera verkställande direktörens arbete. Minst en gång per år skall styrelsen särskilt behandla denna fråga, varvid ingen person från bolagsledningen skall närvara.
- 3.5.4 Beslut skall inte fattas av styrelsen i ett viktigt ärende som inte varit upptaget på dagordningen, såvida inte styrelsen enhälligt beslutar att så skall ske.
- 3.5.5 Styrelsen skall biträdas av en styrelsesekreterare som inte är ledamot av styrelsen.

- 3.5.6 Styrelsens protokoll skall tydligt återge vilka ärenden som behandlats, vilket underlag som funnits för respektive ärende samt innebörden av de beslut som fattats. Protokollet skall sändas till styrelsens ledamöter så snart som möjligt efter styrelsesammanträdet.

3.6 Finansiell rapportering

Styrelsen ansvarar för att bolagets finansiella rapportering är upprättad i överensstämmelse med lag, tillämpliga redovisningsstandarder och övriga krav på noterade bolag.

- 3.6.1 Av årsredovisning och delårsrapport skall tydligt framgå vilka delar som är formella finansiella rapporter, på vilka regelverk dessa grundas och vilka delar av årsredovisningen eller delårsrapporten som är reviderade eller översiktligt granskade av bolagets revisor.⁴
- 3.6.2 Styrelsen och verkställande direktören skall omedelbart före underskrifterna i årsredovisningen lämna en försäkran av innebörd att, såvitt de känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för aktiemarknadsbolag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.
- 3.6.3 Bolagets halvårs- eller niomånadersrapport skall översiktligt granskas av bolagets revisor.

3.7 Intern kontroll och internrevision

Styrelsen ansvarar för bolagets interna kontroll, vars övergripande syfte är att skydda ägarnas investering och bolagets tillgångar.

- 3.7.1 Styrelsen skall se till att bolaget har god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

⁴ Med finansiell rapport avses enligt IAS 1 resultaträkning, balansräkning, eget kapital, kassaflödesanalys samt redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper och noter.

- 3.7.2 Styrelsen skall årligen avge en rapport över hur den interna kontrollen till den del den avser den finansiella rapporteringen är organiserad och hur väl den har fungerat under det senaste räkenskapsåret. Rapporten skall granskas av bolagets revisor.
- 3.7.3 I bolag som inte har en särskild granskningsfunktion (internrevision) skall styrelsen årligen utvärdera behovet av en sådan funktion och i sin rapport över den interna kontrollen motivera sitt ställningstagande.

3.8 Arbete med redovisnings- och revisionsfrågor

Styrelsen ansvarar för att bolaget har ett formaliserat och transparent system som säkerställer att fastlagda principer för den finansiella rapporteringen och interna kontrollen efterlevs samt att ändamålsenliga relationer med bolagets revisorer upprätthålls.

- 3.8.1 Styrelsen skall dokumentera och lämna upplysningar om det sätt på vilket styrelsen säkerställer kvaliteten i den finansiella rapporteringen samt kommunicerar med bolagets revisor.
- 3.8.2 Styrelsen skall inrätta ett revisionsutskott som skall bestå av minst tre styrelseledamöter. Majoriteten av utskottets ledamöter skall vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Minst en ledamot av utskottet skall vara oberoende i förhållande till bolagets större ägare. Styrelseledamot som ingår i bolagsledningen får inte vara ledamot av utskottet.

I bolag med mindre styrelser kan hela styrelsen fullgöra revisionsutskottets uppgifter, förutsatt att styrelseledamot som ingår i bolagsledningen inte deltar i arbetet.

- 3.8.3 Revisionsutskottet skall
- svara för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering,⁵
 - fortlöpande träffa bolagets revisor för att informera sig om revisionens inriktning och omfattning samt diskutera samordningen mellan den externa och interna revisionen och synen på bolagets risker,

- fastställa riktlinjer för vilka andra tjänster än revision som bolaget får upphandla av bolagets revisor,
- utvärdera revisionsinsatsen och informera bolagets valberedning eller i förekommande fall särskilda valberedning om resultatet av utvärderingen, samt
- biträda valberedningen vid framtagandet av förslag till revisor och arvodering av revisionsinsatsen.

3.8.4 Styrelsen skall minst en gång per år, utan närvaro av verkställande direktören eller annan person från bolagsledningen, träffa bolagets revisor.

⁵ Kvalitetssäkringen av bolagets finansiella rapportering sker normalt genom att utskottet behandlar alla kritiska redovisningsfrågor och de finansiella rapporter som bolaget lämnar. Det förutsätts att utskottet bl.a. behandlar frågor om intern kontroll, regelefterlevnad, väsentlig osäkerhet i redovisade värden, ej korrigerade felaktigheter, händelser efter balansdagen, ändringar i uppskattningar och bedömningar, eventuellt konstaterade oegentligheter samt andra förhållanden som påverkar de finansiella rapporternas kvalitet.

4 Bolagsledning⁶

4.1 Verkställande direktörens uppgifter

Oavsett om verkställande direktören är ledamot av styrelsen eller inte har denne en särskild roll i styrelsearbetet. Denna innefattar bland annat att rapportera till styrelsen om bolagets utveckling, vara föredragande och förslagsställare i frågor som beretts inom bolagsledningen samt förse styrelsen med information som underlag för dess arbete.

- 4.1.1 Verkställande direktören skall se till att styrelsen får ett så sakligt, utförligt och relevant informationsunderlag som erfordras för att styrelsen skall kunna fatta väl underbyggda beslut samt att styrelsen hålls informerad om utvecklingen av bolagets verksamhet mellan styrelsens sammanträden.
- 4.1.2 Styrelsen skall godkänna verkställande direktörens väsentliga uppdrag utanför bolaget.

4.2 Ersättning till bolagsledningen

Styrelsen ansvarar för att bolaget har en formaliserad och för samtliga ledamöter transparent process för att fastställa principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen samt besluta om verkställande direktörens ersättning och övriga anställningsvillkor.

- 4.2.1 Styrelsen skall inrätta ett ersättningsutskott med uppgift att bereda frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen. Styrelsens ordförande kan vara ordförande i utskottet. Övriga ledamöter i ersättningsutskottet skall vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. I bolag med mindre styrelser kan hela styrelsen fullgöra ersättningsutskottets uppgifter, förutsatt att styrelseledamot som samtidigt ingår i bolagsledningen inte deltar i arbetet.
- 4.2.2 Styrelsen skall på ordinarie bolagsstämma presentera förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för

⁶ Med bolagsledningen avses verkställande direktören samt övriga befattningshavare i bolagets högsta ledning som är direkt underställda verkställande direktören.

bolagsledningen för godkännande av stämman. Förslaget skall återfinnas på bolagets hemsida i anslutning till att kallelsen till stämman utfärdas. Principerna skall omfatta

- förhållandet mellan fast och rörlig ersättning samt sambandet mellan prestation och ersättning,
- huvudsakliga villkor för bonus- och incitamentsprogram,
- huvudsakliga villkor för icke-monetära förmåner, pension, uppsägning och avgångsvederlag, samt
- vilken krets av befattningshavare som omfattas.

I förslaget skall anges om de föreslagna principerna avviker väsentligt från tidigare av stämman godkända principer samt hur frågor om ersättning till bolagsledningen bereds och beslutas av styrelsen.

- 4.2.3 Bolagsstämman skall besluta om samtliga aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram till bolagsledningen. Beslutet skall omfatta det högsta antal instrument som skall kunna utfärdas, de huvudsakliga villkoren för tilldelning, de huvudsakliga villkoren för och principerna för värdering av instrumenten samt inom vilken tid instrumenten senast skall ha utfärdats eller överlåtit till bolagsledningen.

5 Information om bolagsstyrning

5.1 Bolagsstyrningsrapport

- 5.1.1 Till bolagets årsredovisning skall fogas en särskild rapport om bolagsstyrningsfrågor. Av rapporten skall framgå om den är granskad av bolagets revisor.⁷
- 5.1.2 Bolaget skall i bolagsstyrningsrapporten ange att Koden tillämpas av bolaget samt översiktligt beskriva hur bolaget tillämpat Koden under det senaste räkenskapsåret. Bolaget skall ange vilka regler i Koden det avvikit från. Skälen för varje avvikelse skall tydligt redovisas.

⁷ Rapporten kan ingå i den tryckta årsredovisningen eller utgöra en särskild rapport men utgör inte en del av de formella årsredovisningshandlingarna.

5.1.3 I bolagsstyrningsrapporten skall upplysningar lämnas om det sätt på vilket styrelsen säkerställer kvaliteten i den finansiella rapporteringen samt kommunicerar med bolagets revisor enligt 3.8.1.

5.1.4 I bolagsstyrningsrapporten skall, om denna information inte framgår av årsredovisningen, även följande uppgifter lämnas:

- en redogörelse för hur beredningen av tillsättning av styrelse och revisor är organiserad,
- sammansättningen av bolagets valberedning och i förekommande fall särskilda valberedning samt om ledamot har representerat viss ägare, varvid ägarens namn också skall anges,
- för var och en av styrelsens ledamöter de uppgifter som skall lämnas enligt punktlistan i 2.2.3,
- för revisor de uppgifter som skall lämnas enligt 2.3.3 första och andra meningen,
- arbetsfördelningen i styrelsen, hur styrelsearbetet bedrivits under det senaste räkenskapsåret, inkluderande antal styrelsesammanträden och respektive ledamots närvaro vid styrelsesammanträden,
- sammansättning, arbetsuppgifter och beslutanderätt för eventuella styrelseutskott och respektive ledamots närvaro vid utskottens sammanträden,
- för verkställande direktören
 - ålder samt huvudsaklig utbildning och arbetslivserfarenhet,
 - väsentliga uppdrag utanför bolaget,
 - eget eller närstående fysisk eller juridisk persons innehav av aktier och andra finansiella instrument i bolaget samt
 - väsentliga aktieinnehav och delägarskap i företag som bolaget har betydande affärsförbindelser med,
- de av bolagsstämman senast antagna principerna för er-

sättning och övriga anställningsvillkor för bolagsledningen och, om de innebär en väsentlig avvikelse från föregående års principer, vilka dessa avvikelser är, samt hur frågor om ersättning till bolagsledningen bereds av styrelsen samt

- utestående aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram för styrelsen och bolagsledningen.

5.2 Rapport om intern kontroll

5.2.1 Till bolagets årsredovisning skall fogas styrelsens rapport om den interna kontrollen samt revisorns granskningsberättelse över denna rapport enligt 3.7.2.⁸

5.3 Information på hemsida

5.3.1 Bolaget skall på sin hemsida ha en särskild avdelning för bolagsstyrningsfrågor, där aktuella uppgifter om de förhållanden som ingår i bolagsstyrningsrapporten skall återfinnas tillsammans med övrig information som krävs enligt Koden.⁹

⁸ Även denna rapport kan ingå i den tryckta årsredovisningen eller utgöra en särskild rapport men utgör inte en del av de formella årsredovisningshandlingarna.

⁹ Bolag som tillämpar Koden bör se till att information om bolagsstyrningen finns enkelt tillgänglig för aktieägare och andra intressenter genom att ha den samlad på en plats på bolagets hemsida. Det är viktigt att denna information hålls rimligt uppdaterad, vilket bl.a. innebär att en stor del av den information som erfordras enligt kraven på bolagsstyrningsrapporten enligt 5.1 bör finnas tillgänglig på hemsidan innan rapporten publiceras i årsredovisningen. Informationen på hemsidan bör åtminstone uppdateras efter bolagsstämma och i samband med att delårsrapporter offentliggörs.